

Vladivostok ad Banen gennem Sibirien, en Vej paa henvend 1000 Mile alene til Moskva.

Det var den forrige russiske Finansminister, Grev C. J. Witte, som først opdagede Betydningen af Ekaterina, og under Medvirksomhed af Guvernøren i Provinseu Kola S. L. Engelbrett klargjorde Muligheden af at gøre Brug af Ekaterina.

Kolabugten gaar omtrent 10 Mile ind i Landet; men Skibene kan ikke komme ind til selve Kola paa Grund af altfor lavt Vand. Ved Lavvande ligger en stor Del af Søgrunden ved Byen tør, idet Forskellen mellem Flod og Ebbe er 3,8—4,4 m. Skibene maa forblive omtrent godt 1 km udenfor Byen, og om Vinteren er Bugten tilfrossen omtrent til $3\frac{1}{2}$ Mile fra Byen.

Ekaterina har saaledes langt større Fordele end Kola, den var den bedste Havn ved Murmankysten. Den ligger omtrent 2 Mile fra selve Ishavet og fra det Sejløb, som Skibene i Reglen benytter paa Vejen til Archangelsk. Havnen beskyttes af den foran liggende Ekaterinaø, som er omtrent 2 km lang og kun halvt saa bred. Kun overordentlig sjældent ses der Is i Havnen. Den føres snart bort af Ebbe og Flod og er ingen Sinds sværere, end at et Dampskib let kan bryde gennem den. Selve Havnen er omtrent 2 km lang og noget over 0,5 km bred, medens Vanddybden er 19—29 m, saa at Skibe kan lægge til lige ved Kysten.

Selv det værste Uvejr i Ishavet eller i Kolabugten berører ikke Havnen. Vandet i den er til enhver Tid saa roligt som i en Mølle-dam, og en Aa med udmærket godt Vand løber ud i Havnen fra Sydvest. Denne Aa fryser aldrig til.

Paa Grund af den temmelig høje Kyst ved Havnen og Vanskeligheden ved at anbringe store Varehuse paa den, har Guvernør Engelbrett fundet det nødvendigt at lade disse bygge

i Bugten Kisslaja, der ligger kun lidt over 1 km S. V. for Ekaterina og selv er tilgængelig for mindre Skibe.

Skibe, der kommer fra Vest, vil finde det let at naa disse Steder. Fra Nordkap vil de langs Kysten træffe dybt Farvand, og Indløbet til Ekaterina-Havnen er betegnet ved Fyr.

I Kolomnafabrikerne i Golutvin i Provinseu Moskva havde man begyndt at bygge Godslokomotiver til Jærnbanen. De skulde have en Vægt af 64,2 Tons og kunde fyres enten med Brænde eller Olié; men Krigen har gjort det nødvendigt at lade hine Fabriker arbejde i Krigsøjemed, og man skal derfor nu være gaaet over til at indføre det nødvendige Jærnbane-materiel fra Amerika.

Vejen mellem Petrograd og Ekaterina, der udgør 128 g. Mile, venter man vil kunne tilbagelægges i 24 Timer.

(New York Herald 8. Aug. 1915).

Der er nu indløbet Meddelelse om, at Sverdrups Ekspedition er ankommen i god Behold til Archangelsk. Sverdrup forlod Kristiania den 15. Juli 1914 med Skibet »Eclipse« for at søge efter Russerne Brusilovs og Rusanovs Polarekspeditioner, men skal ikke have fundet Spor af dem.

Stefanssons Polarekspedition. Der er nu indløbet Meddelelse om, at Stefansson af Hvalfangere er truffet i god Behold paa Banks Land, og at han herfra træffer Forberedelser til en Ekspedition mod Vest ud over Polarhavet. Der skal være fundet nyt Land Vest for Banks Land og Prince Patricks Land.

Literaturanmeldelser.

Report on the Danish Oceanographical Expeditions 1908—1910 to the Mediterranean and adjacent Seas, published at the cost of the Carlsberg Fund, under the superintendence of Johs. Schmidt, Ph. D. — No. 3. 1915.

I »Geografisk Tidsskrift«s 20. Bind gav Drs. Johs. Schmidt, J. N. Nielsen og J. P. Jacobsen en foreløbig Beretning om den danske oceanografiske Ekspedition til Middelhavet i Vinteren 1908—1909. Det da indvundne Materiale saavel af hydrografisk som af biografisk Art gav interessante Oplysninger om Middelhavets Oceanografi i Vintertiden; men endnu manglede en tilsvarende Undersøgelse i Sommertiden. En saadan blev udført i Sommeren 1910, hvor den danske Undersøgelsesdamper »Thor«

naaede helt ind gennem Middelhavet til det ægæiske Hav, passerede Dardanellerne, arbejdede i Marmarahavet og endog gjorde en kort Afstikker ind i Sortehavet.

Resultaterne af disse to Togter og af tidligere af »Kommissionen for Havundersøgelser« udsendte Ekspeditioner til Atlanterhavet Vest for Evropa har Dr. Johs. Schmidt begyndt at udgive under den i Overskriften nævnte Titel.

Det første Bind udkom i 1912 og indeholdt en udførlig og udtømmende Behandling af Middelhavets Hydrografi; den har vakt betydelig Opsigt i Udlandet og har faktisk givet helt nye Synspunkter for Forstaaelsen af Vandcirkulationen i Middelhavet (se f. Eks. Dr. G. Schott's oversigtlige Referat, »Die Gewässer des Mittelmeeres«, i Annalen d.

Hydrogr. usw. 1915, Hefte 1). I samme Bind findes endvidere en lille Afhandling om Bundaflejringer.

I andet Bind (1913) indtager en grundig Behandling af Ekspeditionernes Materiale af Fladfisk (Flynderfamilien) Hovedpladsen; dertil kommer en foreløbig Rapport om Strømlasker.

Det nu udkomne tredje Bind (Nr. 3) bestaar af to zoologiske og en botanisk Afhandling, hovedsagelig af ret specielt Indhold. Hr. P. Jespersen behandler indgaaende en lille Gruppe af smaa Dybhavsfisk (*Argyropelecus*), som især er ejendommelige ved deres store opadvendte Øjne og korte sølvglinsende Krop. Af de fire forefundne Arter var de tre ret sjældne og forekom kun i Atlanterhavet; den fjerde Art (*A. hemigymnus*) derimod var almindelig i begge Have. Det er en udpræget Højsøfisk; den lever kun i de Dele af Havet, hvor der er mindst 3—500 Meter til Bunden og karakteriserer de Vandlag, som ligger i 3—600 Meters Dybde; om Natten gaar den dog nærmere op til Overfladen. Ejendommeligt er det, at medens den i Atlanterhavet har en bestemt Gydetid (For-sommer), synes den at yngle til alle Aarstider i Middelhavet. — Den anden zoologiske Afhandling vedrører en Række Bundkrebsdyr og er forfattet af Hr. K. Stephensen. Dens Indhold er af rent faunistisk og deskriptiv Art og indeholder Beskrivelse af adskillige nye Typer.

Hvad endelig den tredje Afhandling angaar, finder vi i den en oversigtlig Fremstilling af Ekspeditionens Udbytte af Kalkalger, forfattet af Mme. Lemoine i Paris. Fra vort Synspunkt har særlig Fruens Behandling af Middelhavs-Kalkalgernes geografiske Udbredelse Interesse; den ledsages af fire særdeles instruktive Kort, hvorpaa er afsat Udbredelsen af: (1) de Arter, der foruden i Middelhavet kendes i det indopacifiske Omraade, men ikke i Atlanterhavet, (2) Arter, der findes i Middelhavet og tilgrænsende Dele af Atlanterhavet, (3) Arter, fælles for Middelhavet og hele den østlige Side af Atlanterhavet, og (4) Arter, fælles for Middelhavet og for begge Sider af Atlanterhavet. Endelig er der nogle (syv) Arter, som hidtil kun er fundne i Middelhavet; men det er sjældne og lidet kendte Arter, saaledes at Middelhavets Kalkalger ikke synes at have noget Særpræg. Ejendommelig er Gruppen 2, der viser en tydelig Vandring af Arter fra Middelhavet til de tilgrænsende Dele af Europas og Afrikas Vestkyster gennem Gibraltarstrædet; derimod

findes der ingen Art, som viser det modsatte, d. v. s. en Indvandring gennem Gibraltar, saaledes at Arten holder sig alene i den vestlige Del af Middelhavet.

Værket er smukt udstyret i Henseende til Format, Tryk og Papir, og da Afhandlingerne er skrevne paa Verdenssprog, vil de sikkert finde Vej frem i den videnskabelige Literatur og derved vise, at dansk Forskning har gjort en ikke ringe Indsats i Arbejdet for Studiet af Middelhavet, Europas største Indhav.

C. H. Ostenfeld.

Scott's sidste Rejse. Med Forord af Professor Fridtjof Nansen og Efterskrift af Premierlieutenant Tryggve Gran. 372 S. 8°, talrige Illustrationer og 1 Kort. Kjøbenhavn 1914. Erslev & Hasselbalch. For Norge: Schetelig's Boghandel, Kristiania.

Denne Bog, der her forelægges danske Læsere, omhandler den store britiske Sydpols-Ekspedition, der i 1910 udgik under den bekendte Polarforsker, Marine-Kaptajn Scotts Ledelse og kom hjem i Begyndelsen af 1913. Eksp. var glimrende udrustet og medførte en stor Stab af videnskabelige Arbejdere, der hjemførte betydelige Resultater i Form af Kortlægningsarbejder, meteorologiske, magnetiske, geologiske, geomorfologiske og zoologiske Observationer etc. Den betydelige Indsats, der skulde gøres i Eksploringen af Egnene ved Ross-Havet og omkring Mc Murdo Sound var dog ikke Kærnen i Ekspeditionens Plan. Denne var at naa ind til den geografiske Sydpol, hvilket ogsaa lykkedes Scott og hans Ledsagere, Dr. Wilson, Løjtn. Bowers, Matros Evans og Kapt. Oates den 18. Januar 1912. Men forinden var Sydpolen allerede naaet af Nordmanden Roald Amundsen den 17. December 1911. Medens Verden troede, at Roald Amundsen var paa Vej til Nordpolarlandene, drejede han pludselig Roret mod Syd, og Scott fik saaledes uventet en Konkurrent i Opdagelsen af Jordens sydligste Punkt, hvilket uden Tvivl har virket meget nedslaaende paa ham. Det fremgaar da ogsaa af hans Dagbog. Men endnu større var Skuffelsen, da Scott og hans tapre Ledsagere ved deres Ankomst til Sydpolen saa det norske Flag plantet der. Om end man vel ikke kan sige, at Skuffelsen over at se sig kommen i Forkøbet bevirkede den Tragedie, der udspilledes paa Hjemvejen mod Vinterkvarteret, saa er der næppe nogen Tvivl om, at Skuffelsen har taget stærkt paa hele det britiske Polholds Humør og